

Oscarfoundry 1999-2021

Oscarfoundry 1999-2021

Oscarfoundry 1999-2021

Oscarfoundry 1999-2021

Oscarfoundry 1999-2021

Oscarfoundry 1999-2021

Oscarfoundry 1999-2021

Az Oscarfoundry hosszú története röviden

Oscarfoundry 1999-2021

Oscarfoundry 1999-2021

Oscarfoundry 1999-2021

Oscarfoundry 1999-2021

OSCARFOUNDRY 1999-2021

OSCARFOUNDRY 1999-2021

OSCARFOUNDRY 1999-2021

Oscarfoundry 1999-2021

Oscarfoundry 1999-2021

Oscarfoundry 1999-2021

Oscarfoundry 1999-2021

OSCARFOUNDRY 1999-2021

Oscarfoundry 1999-2021

Oscarfoundry 1999-2021

OSCARFOUNDRY 1999-2021

A történet Boskovitz Oszkárral számomra ott kezdődik, hogy osztálytársak voltunk az Iparon (ma MOME), és pl. 1997-ben közös kiállításunk is volt a Bibó Kollégiumban: jómagam monotípiáztam, Oszkár pedig ezekre ráfestett – így szó szerint közös műveket alkottunk.

A diploma körüli-utáni években én inkább a képzőművészetben, ő meg az ügynökségi grafikusként aktív és kritikai átélésében merült el, közben persze elkezdődött, avagy folytatódott Oszkárnál a betűtervezés. Azért mondom folytatást, mert a **Plumbum** font (1999-2000) mint diplomamunka már elkezdődésnek számít. Előrebocsátom, a betűnevek legalább olyan érdekesek és fontosak nála, mint maguk a betűk, így volt ez már 2000-ben is és most is, ízlelgessük csak: **Plumbum, Shrapnel, Balek, Troppauer, Briket** és társaik. Na jó, néha **Molgroup**. Háromféle időszokról, tevékenységről lesz szó, mint minden normális rockzenekarnál: a korai évek, a szuperségek és az átiratok. Kezdjük hát a koraiakkal!

Szóval 2000 környékén kezdődött a Népfontok termelése – volt ugyanis egy weboldala, bizonyára a Hazafias Népfront parafrázisára: **Népfont.hu**. Amikor Munkáshatalom című kiállításom meghívó-címfontjául a **Krax**-ot használtam, egy korai Oszkár-zsengét, az szemtelenségében jól rájátszott kiállított munkáim konceptuális csibészkedésére, például egy átlászó rúd tetejére állított és lassan körbeforgó, bírómihályian kalapácsos munkáskolosszus-szobrocskámra. Amit – emlékszem – Lada-ablaktörlőmotor hajtott meg. Ne feledjük, ez az időszak, amikor mindenki vehemensen kezdett betűt gyártani, olyanokat, mint amivel a Dafont máig el van árasztva: végy egy normális betűt, tegyél rá jégcsaplábakat, nevezd el, töltsd fel a Dafontra és légy büszke. Ez persze ma is van, de akkoriban még mindez – akárcsak az öreg autók buherálása-tuningolása vagy épp politikusok arcának szörnyecskévé photoshopolása – még sokkal elfogadottabb, izgalmasabb tevékenység volt. Ekkor, a 2000-es évek elején jöttek tehát az

Szalay-Boskovitz:
Iparos kisisten, 1997

Népfont embléma, 2002.

Krax-munkáshatalom-meghívó, 2003.

első friss, vicces oszkárfontok, a totál szögletes, pininfarinás **Konwektor** krómbetű a maga Wartburg-hűtőszekrény- vagy **Magneto**-stílusjegyeivel (kivéve a magnetói golyókat és íveket), a hedonista-pszichedelikus **Mangalica** (amiből sajnos semmi nem maradt mára), majd elkezdődött Oszkár freestylemagazin-korszaka.

Pontosabban én hívom annak: az OfflineXtrMag folyóirat minden grafikusaként egyből élesben tudta tesztelni a betűket, hogy s mint működnek. Egy magyar magazin, csak magyar fontokkal. (Alap, hogy minden kíváncsi grafikus álma olyan megrendelő, aki van annyira laikus, hogy nem akar beleszólni a tervező munkájába, de egyúttal van érzéke, hogy meglássa a tehetséget.) A magazinfontok konkrétan a **Tilos** betűcsalád, a **Shrapnel** mint kenyérbetűcsalád, a ma már jócskán megújított **Balek**, a **Moab**, **Syrup**, **Thaifun** fontok voltak; Tilosból volt kőmosott (rough), bennfoglalt (cameo) és stencil is. Ma is nagy divat a stencil, de az egykori oszkáros **Wagont** vagy a **Syrupot** nézegetve mintha vagy nem ment volna ki a divatból, vagy anno megelőzte a korát. A 2000-es évek ma már tényleg kevésbé fénylő csillaga, a Tilos, és ez a gördeszkás stílus viszont tényleg korának gyermeke volt. És ha már pimaszkodás, akkor ide tartozik a **Pluto** font is, zömök és lágy egyszerre, unciális fílinggel (nincs föl-lenyúló szár, de kiskapitálisérzés mégis van). Egyébként 2009 körül volt az a grafikus-katasztrófa, amikor az OTF-fontok sztenderddé váltak, és rendszerfrissítéskor a korábbi betűk nem voltak aktiválhatók, ez Oszkár betűit is gallyra tette annó, így soknak nincs meg azóta sem használható kiadása.

Ebben a korszakban egyébként az Emigré kalandozó, játékos, szétesettre-összerakott fontjai voltak minden tervező számára a kötelezően vagány mintaképek – mondhatni, az Emigrékánontól mért távolság mindenkiben a betűk vagánysága feletti ítélezés alapkritériuma volt. Így e korai fontoknál dogmás-lunatixos

Konwektor
dolor sit Wartburg
Magneto Lorem Ipsum

Konwektor, az egyik első Oszkárfont, 2002
 Magneto, a 30-as évek chrome-stripje, 1995

Offline-kopf és benne a Tilos font, Tilos font a magazin belívében, 2003

Tilos Cameo, Rough, Clean, 2003

Dogma Lorem 3
Citizen Lorem W
Template Lorem ipsum S
platelet Lorem b
Lunatix Lorem 6

Emigré fontok: Citizen (1986) Lunatix (1988)
 Template (1990) Platelet (1993) Dogma (1994)

utórezgések nyilván érezhetők. Hátha emlékszik még valaki a 90-es évek Magyar Narancsaira, a hatalmas tereket kitöltő címekre? Megjegyzem, ma, 2021-ben, mai fontokkal összevetve az egykor oly népszerű és izgató Emigré betűműhely fontpoénjai sokszor tűnnek erőltetettnek, túlrajzoltnak. Természetesen az Emigré maga is megérne egy külön posztot, hiszen vannak állócsillagai (pl. a feminin és barokk **Mrs. Eaves** vagy a **Platelet**) és használhatatlanságában, élvezhetetlenségében is zseniális darabjai (pl. **MARLY**), de az Emigré-összkép ma, utólag valahogy olyan, mint amikor egykor a humorista próbált filozofálni, és bár főgondolat az nincs és nem is volt, de azt a valamit, felszabadulást vagy hekkelést mégis kalandosan, viccből viccbe ugorva adta-adja elő. Oszkár Offline-korszakának végül a főszerkesztő szó szerinti kiütése vetett véget, és ez egyúttal az amerikai korszak kezdete.

Amely amerikai korszaka csak annyiban érdekes, hogy közben/utána sokkal rendszerközpontúbb betűket tervezett és tervez máig. Persze, mi is az a rendszer, kérjük: hiszen minden font valami rendszernek köszönheti koherenciáját, egységességét. De vannak primér és finomabban összetett rendszerek, mondjuk önmaga elemeivel összeillő rendszer egy duplólegóból készült figura is meg egy óraszerkezet is – szóval egy kockáspapíros modulbetűt például nem olyan kihívás megcsinálni, mint egy **Avenir** (1988), **Gilroy** (2016) vagy **Proxima Nova** (2007) fontot – ja, mert ráadásul talán a legnehezebb egy igazán jó talpatlant alkotni. Alighanem a csiszoltságról beszélek: ahhoz, hogy valaki kitaláljon egy sémát vagy izgató poént, nem kell annyi energia, mint megtervezni egy grandiózus, sokfelé használható fontot, mint amilyen a **Troppauer**, amivel e sorok is íródtak, de ne szaladjunk ennyire előre. A következő bekezdés talán még a freestyle-korszaké, utána viszont jönnek a szuperségek, a tipótörténet minden korszakából. Vagy mégiscsak erőltetett lenne tipikus korszakokhoz kötni őket, mert olyan ez az egész, gasztrohasonlással, mint a fúziós konyha? Nézzük hát az összetevőket!

PLUTO LOREM IPSUM DOLOR SIT

A kisnagybetűs Pluto, 2007

SYRUP LOREM IPSUM DOLOR SIT

A 34°-os logikájú Syrup stencil, 2004

Shrapnel Light Lorem ipsum dolor sit Shrapnel Black Lorem ipsum dolor sit Hardware Lorem ipsum dolor sit

Shrapnel Light és Black, 2003
Hardware Normal 2010

MXgy
fx9ky

Shrapnel Black: függőleges betűvégek és
kockabemetszések,
Hardware Italic Reg.: ipari, öntöttvas testek

1. Shrapnel (2003) és Hardware (2010)

A két szögletes, sőt, nyolcszöges fontot érdemes együtt említeni: az első a **Shrapnel**, a második a **Hardware**, amit New Yorkban egy Hardware Storeban 2010 óta testületileg használnak. Ha közelebbről figyeljük, a Hardware persze állandóan kibújik a nyolcszöglogika alól és olyan zömök hatású, mint a 19. századi öntöttvasak, vagy a College-kosarasok mezén a kontúros **Machine**-számok. A Shrapnel mindezen kegyetlenségek ellenére nagyszerűen alkalmazható ékszerek mellé, magam 2004-ben egy ezüstgalériához használtam sikerrel. Azóta szinte csak divatosabb lett! Három másik nyolcszöges fonton mutatok be egy problémát, amire a Shrapnel jó választ ad, a bemutatott betűk viszont nem: **Oyko** (Jonathan Hill 2016), **Mussels** (TypeType 2017) és a kicsit glyphic **Octas** (szintén TypeType 2017). Figyeljük csak a d-ket (vagy épp a p-ket), ahol a szár és a has találkoznak, mindenütt továbbgörbül az „ív”, mint valami atavizmus, bezzeg a **Shrapnel**nek van mersze ezt kiegyenesíteni: nem erőlködik.

2. Pilvax (2016)

Részben klasszicista/egyiptienne hagyományok, részben 1930-as évekbeli stílusjegyek. Először figyeljük a normált: abban más ez, mint a klasszikus Didónék, hogy a kivastagodások hirtelen érnek véget (kis karikával jelölöm). Összehasonlításnak most az **Arsist** mutatom, csak hogy érezzük, a **Pilvax** úgy hozza az egyiptienne hatást (gyengébbeknek „talpas lineáris antikva”), hogy közben nagyon is leteszi voksát a klasszicizálás eleganciája mellé. Figyeljük az átkötéseket, a v aljának vízszintesét és az íves vonalak sarkításának kimaxolását, ahogy pl. a 2-es talpa és íve találkoznak. Bevállalós. És most az italic-ok: Van ez a mély ívelt bevágás a vastag-vékony vonalak határán, ami pl. a **Swear** dőlt megoldására is emlékeztet (karika mutatja), sőt, ezt még túl is tolja: a p-nek még csak nem is a vastag szárába érkezik a vékonyodó vonal.

Oyko Medium Lorem
ipsum dolor sit amet
Mussels Demi Bold Lo-
rem ipsum dolor sit
Octas Regular Lorem ipsum dolor
ddd... és d!

más nyolcszögesek: Oyko, Mussels, Octas
– és a d-probléma

Arsis Banner Bold It. Lorem ipsum dolor

Pilvax Black It. Lorem
ipsum dolor 2

Arsis és Pivax:
a normál esetek

aa

Swear Banner Bold It.
Lorem ipsum dolor

Pilvax Black It. Lorem
ipsum dolor

Swear és Pivax:
az italic esetek

dyyp

Sharp Sans
Lavyl Regular
Lavyl Regular
Lorem ipsum dolor sit

Geometrikus Sharp vs. humanisztikus Lavyl
a Pentaform lágy a-betűje

felső íveinek összetartása, mintha egy nagyon izmos tomport látnánk. A copyright-jel pedig egy ívnégyszög-mesetéből néz ránk.

6. Kolby (2019)

Kukaclufi! A Kolby egy kedveskedően fejhangsúlyos font, ami szerzőjének bevallása szerint a szeletelt kolbászok és meggömbülő krinolinok íveire emlékeztet. Szerintem akár mályvacukorra. Ezt a betűt nagyon jól lehet összevissza dobálni, pörgetni, életleníteni, tényleg valami vidám hús- vagy édesipari készítményre gondol, aki ránéz. A kövéredések-soványodások mégis mintha kapnának egy mértanias szigort – érdemes összevetni a komoly H-t és a vidám, frivol M-et, sőt, a pofátlanul jókedvű Z-t egymással. A Kolby Italicról a Karloff Neutral Italic is eszembe jut – érdemes megnézni az y-t – de egyébként semmi egyéb Kolbyhoz fogható fontot nem tudok felmutatni.

7. Zoral (2019)

A Zoral négyszögellipszises ékszerbetű a square fontok ismérveivel, mégis olyan ravasz kiszélesedésekkel, amik valahogy az Optima humanista eleganciáját is eszünkbe juttathatják. Főleg a vékony fokozatoknál érezhető ez a vésnökök és ékszerkészítők ízlésére apelláló, finom vatag-vékony váltogatás. Aki hajlamos rá, glyphic stílust is láthat, pl. a **Quorum** fontra is jellemző négyszögellipszises szélesedéseket. És a vastagabb fokozatokban még itt vannak ezek a trendi, szögletes végű bemetsződések is (lásd karika), amik pl. az OhNoType **Beastly**-jében is láthatók, de mégsem ebbe a reverzkontrasztos világba visznek el, hanem inkább ékszerek vagy kulináris élvezetek asszociációs mezője felé.

kint
lények
járnak

Kolby **Black** HMZ

Kolby **Medium** a2

Kolby **Thin** a2

Kolby **Kolby**

Alsó sor: Kolby Medium Italic, 2019
és Karloff Neutral Italic, 2012

Zoral **Regular**

Lorem ipsum dolor sit

Zoral **Bold Italic**

Lorem ipsum dolor sit

Quorum **Beastly** C

8. Balek (2020)

A Balek egy 2005-ben már létezett font, de Oszkár annyira újragondolta, hogy az egykoriról ma már nem is érdemes beszélni. Egy óriás betűszemű, extended csoda lett. Olyan, mintha monospace lenne, összehasonlítható pl. az r-je a **BB Roller**rel vagy a **Heimat Mono**-val, de egyébként nagyon nem az az irány. Na és milyen autó jut eszünkbe az a betűről? A Fiat Multipla. Mint egy mázatlen tortánál, az ívek újrakezdődnek, amilyen gátlástalanságot is csak az olaszok engedhetnek meg maguknak. A másik meglátás az alien/scifi/techno-feeling, például (karikával mutatom) a stéggel ellátott M-közép, K-szár, sőt, a kacsafenekű 4-es szár. Betűképében az írógépes hangulat keveredik a nagy ívek lendületével.

9. Kadarka (2021)

A Kadarka egy korai reneszánsz életérzést árasztó, vastkos fametszetes stílusjegyekkel büszkélkedő, igazi kraftos betű. A megmunkálódó anyag, az f-betűt kovácsoló pöröly hangja, alkimista laboratóriumok kénköves szaga – vagy épp egy kadarkaszőlőt taposó láb nyomán buggyanó lé. Rövidke kormagyarázat: a korai reneszánsz betűkben a fém patricák (tehát az acélbélyegzőként működő betűk) vésése még virtuóz munka volt és a vésett betű ívei magukon hordozták a betűkészítő kézmozdulatait, küzdelmét. Így a korai reneszánsz betűknek van egy kézműves hangulata, ami ma ugye divatos hívószó: és ott vannak a feszes ívek, szekercével faragott görbék és a zamatos, szemtelen megoldások. Figyeljük a lendületes, alig hajló ívek találkozásait: csupa görbület, ívsokszögekbe megtörő lendület, amitől a betű szinte szét akar pattanni, mint valami egészséges boggyó. Nagyfesz, de semmi para, inkább érzékiség. Na és a névválasztás: a kadarka egy markáns borfajta, egyszerű fűszeres íz, semmi franciás cikornya és cifraság. A korai reneszánsz stílusra valahogy úgy hajaz, ahogy pl. az ismerősebb **Chaparral** font is, de annál sokkal bátrabban, rusztikusabban, egy

Balek Bold

LOREM IPSUM DOLOR

Balek min

LOREM IPSUM

W

M4K

visitorare eumquonibus aut
volto sam aperition nonum
quidunctora velloord oeturo
reputitit officid escillit
aquitant quam, quid que dignis
quam, simus dolupta eperre,
alit et, optassi doluptic
idebitem fuga. Nam ipsus
exerfer uptati officias
quam illitaur? giviscias
vellatu sanditlat eic temped
estrum et fugias re, eumqu
volto asped molocumene
venimi, occume eatum quo con
essequidentim quibat volore
et enis eactum defectas
doluptat quo eos aut haruno
mi, susi, coneb expitibus
exeretur sitincit invusam
usdaece pratio. Et quias
as am conedi babolrupa
molest, volupicatis con
cum as soluptasit tacto
eclametur? sedia aut
quibuscum idis est, in eorum
ut odissimus ex estissit
laudignim quibus eum qui

A Balek sarkos-íves játéka, gerendás M és K

PAPE SATAN PAPE SATAN

Az alkimistáknak jól jött volna annó

egészséges reneszánsz mágusjelölt önbizalmát sugározza. Ilyen reneszánsz „zörejt” érezni még pl. a kommersz **Alegreya**, a szoft-feminin **Agilis**, a Kadarkánál is szögletesebbre kalapált **Canilari** (2018), az erőtől duzzadó, glyphic-talpú **Farrerons** (2011), vagy a szintén egyenes alsó K-szárú és éles háromszögektől nem visszariadó **Signifier** (2020) fontoknál is. Kadarka-specialitások, főleg a dőlteknél: nyílt k-betűk (mind álló mind dőlt esetben ott a köz), a talpak egyirányú lejtése, jól felsliccelt dőlt r, és egyenesek, sőt, visszahajló ívek ott, ahol nem is számítunk rá (pl. italic l-betű alja, a kis dőlt a-betű belsejében egy egyenes szakasz és hasonlók).

10. Troppauer (2021)

A **Troppauer** elsőre játékosnak tűnik. Használatakor viszont hamar kiderül a grandiozitás: Verzál feliratként olyan kíméletlen súlya van egy troppauerül leírt szónak, hogy a **Bureau Eagle** is megirigyelheti. És közben nincs benne sem a **Futura**-félék mértani unalma vagy a **Gotham** komorsága. Az a fajta kigyúrt nagyfiú, aki fizikai erejének tudatában sem felejt el a humorát, valahogy úgy, ahogy Rejtő figurái is úgy erősek és kemények, hogy közben marad energiájuk derűsnek lenni. Az előretolt Helyőrségben ugyanis, ahol Rejtő Jenő szerepelteti Troppauer Hümért, a költőt, a légionáriusok, akik nem kérnek Hümér verseiből, hatalmas verést kapnak. Szóval, költőiség és erő, kéz a kézben. Néhány formai ismerv: **Daxline** hintaszék-a-betű, látszólag jópofa, mégis súlyos. Az a és e-betűk alsó íveinek **Antique Olive**-os elvágása szintén tréfásnak tűnik, pedig egy fenét. Benne van a **Neutra** artdecós eleganciája a stílus erőltetése nélkül, és az **Aeonis**, de a mértani, hightech érzés nélkül. Valahogy Ott lapul benne egy antikva, ahogy Rejtő légionáriusában a költő.

(szalamiki, 2021. okt.)

Kadarka Regular

Lorem ipsum dolor sit

Kadarka Bold

Italic Lorem ipsum dolor sit

Kadarka Canilari

Kadarka Farrerons

Kadarka Signifier

Kadarkák és nem-Kadarkák

Troppauer Regular

Lorem ipsum dolor sit

Troppauer Black

Lorem ipsum dolor sit

Troppauer, a grandiózus költői és izmos egyszerre